

ACD 1476.632.

datum: 3° JAN. 1980

CO

p. — d. —

1) Zo nodig andere rubricering aangeven.

Distr.: BCP - BOP.

Bijlage(n):

Afschr.:

BO: 174.244.

Betreft: VREDESGROEP LELYSTAD

Op donderdag 10 januari 1980 vergaderde de Vredesgroep Lelystad. Deze groep is ontstaan uit een IKV-initiatief en toegankelijk voor zowel kerkelijken als buitenkerkelijken. Aanwezig waren ca. 10 personen onder wie : Zij is lerares Nederlands aan de "Eerste Scholengemeenschap Lelystad" en wordt door de leden van de vredesgroep onderkend als lid van de C.P.N.

Op bovenbedoelde vergadering viel op door haar impulsief gedrag. Wanneer iemand iets onduidelijk uitsprak of een term gebruikte die zij niet kende "sprong" ze er meteen in en wilde uitleg.

Door ene werd een verslag gegeven van de demonstratie te Zwolle (o.a. georganiseerd door het Initiatief "Stop de Neutronenbom", gehouden begin januari 1980. Hij merkte op, dat daarbij veel politie op de been was. Enige politiemensen hadden het druk met fotograferen van de demonstranten. meende dat dit gebeurde om zo te constateren of steeds dezelfde mensen aan demonstraties meededen. Overigens betwijfelde hij het nut van die werkzaamheden en voegde er aan toe : "Dan hebben die zielepoten tenminste ook wat te doen".

Hierop nam het woord en zei: "Je weet toch wel dat bij elk gemeentelijk politiecorps een paar mensen voor de B.V.D. werkt!" De vergadering nam het allemaal luchtig op en maakte er zich verder niet druk over.

Een vlicht ganzen kan in Amerika al een atoomalarm veroorzaken

In november bezocht Terry Provanca Amsterdam. Hij is Amerikaan en landelijk coördinator van het ontwapeningsprogramma van de grootste Amerikaanse vredesbeweging, het 'American Friends Service Committee'. Hij is ook de coördinator van een samenwerkingsverband van 260 organisaties tegen kernbepapening en kernenergie, onder de naam 'Mobilisation for Survival'. In 1969, toen de oorlog in Vietnam op het toppunt van zijn verschrikking kwam, raakte Terry betrokken bij de vredesbeweging. Het N bulletin had een vraaggesprek met hem. Dit gesprek is hieronder weergegeven.

De Mobilisation for Survival telt 260 groeperingen, wat verbindt ze?

Wat ons bindt, is het werk dat we doen. Weken op zo'n manier, dat niet iedereen het met het hele programma eens hoeft te zijn. Onze belangrijkste punten zijn, de ontwapening en de conventionele bewapening, de export daarvan naar ook landen, kernenergie, en de noodzaak om het geld dat daarin omgaat te gebruiken voor de behoeften van ons volk, om te proberen om de levensstandaard en de economie te verbeteren. Er gaan zelfs stemmen op een derde politieke partij te vormen.

Je hebt in Amsterdam op 15 november, de demonstratie tegen de atoomraketten, gezegd, dat je hoop op een internationale beweging gericht was. Je bent nu in Europa, in Nederland. Kun je daar iets over zeggen?

We hebben in Amerika nogal laat gereageerd op dit opdringen van atoomraketten aan Europa. Maar we zijn wel aan de slag gegaan. We schrijven brieven aan het ministerie, we organiseren op 8 december een steundemonstratie in Washington met een demonstratie in Brussel. We verzamelen ook handtekeningen, die we naar Europese leiders zullen sturen, politieke en kerkelijke leiders en wetenschapsmensen, om te ervaren te weerhouden met die raketten akkoord te gaan. Ik ben nu in Europa om te kijken hoe de mensen er hier over denken of ze de oproep willen ondersteunen.

Denk je dat je succes hebt?

Ik denk dat onze week in Europa succes heeft, we krijgen heel wat handtekeningen en ik kom veel te weten over wat jullie doen. Maar ik wou, dat ik wat optimistischer kon zijn over de beslissing van de IATO. Ik denk, dat het beste wat we kunnen hopen is, dat de beslissing uitgesteld wordt. Maar ik ben toch bang dat er vóór ontwikkeling van die wapens gekozen wordt. En dat betekent, dat binnen twee jaar na productie de wapens hier in Europa gestationeerd zullen worden. Bij ons in de Verenigde Staten is er weinig tegenstand. Er is nog weinig discussie en de regering zelf geeft er weinig ruchtbaarheid aan.

De discussie in de Senaat is eigenlijk nu pas op gang gekomen. De regering verwacht geen oppositie in de Verenigde Staten. En volgens mij betekent dat, dat wil deze beslissing nog veranderd worden - de weerstand uit Europa moet komen. Wij zien, als Amerikaanse vredesbeweging, onze rol als een ondersteunende functie. Nederland, België en de Bondsrepubliek moeten de doorslag geven.

Nederland is niet zo'n groot land.

Zoals je weet heeft al eerder een klein land vooropgelopen. En wel met de felste tegenstand, die het Pentagon ooit heeft ondervonden. Dus ik denk, dat er wel iets te zeggen is voor kleine landen, die belangrijke problemen aanpakken in de militaire en buitenlandse politiek. Het standpunt, dat de Nederlandse regering eerder heeft ingenomen, in het bijzonder met betrekking tot de Neutronenbom en de Nederlandse beweging zelf hebben een grote bijdrage geleverd - ook internationaal - aan de ontwapeningsbeweging. Ik heb veel respect voor wat hier gebeurt. Wat hier in Nederland gebeurt geeft inspiratie aan de mensen in Europa, in de VS, over de hele wereld. Dit kleine land speelt een rol van betekenis.

Als een klein land besluit geen kernwapens toe te laten, denk je, dat een klein land in Oost Europa, een zelfde besluit kan nemen?

Ja, toen de Sowjet Unie in 1978 alle Oost Europese landen aanmoedigde om hun defensiebudget met 3% te verhogen heeft Roemenie dat geweigerd. Dat land besloot dat geld te gebruiken voor scholen en voedselprogramma's. Dit soort dingen zou vaker voor kunnen komen als Nederland bijvoorbeeld een besluit tegen de ontwikkeling van de atoomraketten zou nemen. Maar als de NATO zou besluiten door te gaan met de productie en niet de mogelijkheid voor stationering in Nederland heeft, zullen ze die raketten ergens anders stationeren. Er is meer dan één land nodig om de richting van de bewapeningswedloop om te buigen.

Niet zo lang geleden was er een ongelukje met de computer van de Amerikaanse defensie, bij NORAD. Dat ongelukje had een atoomalarm tot gevolg. Wat was de reactie in Amerika?

Dat is heel interessant. Ik zat met een vriend te praten, toen het op de tv kwam. We dachten dat ze een terughik gaven op iets dertig jaar geleden gebeurde, ook bij NORAD. In 1959 vloog er een vlicht ganzen van de Noordpool de Canadese grens over. De mensen van NORAD dachten toen dat het een invasie van Russische bommenwerpers was. Toen is onmiddellijk het verdedigingscommando 2 gegeven. Je moet weten, dat er vijf verdedigingscommando's zijn. En 1 betekent kernoorlog. Van het alarm waar je het nu over hebt, hebben we niet zoveel gemerkt. Er stond verder alleen een stukje over in de New York Times en de mensen in Washington, die we erover belden, konden er ook niet achter komen. Het is gewoon de doofpot ingegaan...

Er is een hele geschiedenis van 'ongelukken' in de Verenigde Staten. Neem het ongeluk met een B52 in Spanje, die 'per ongeluk' een atoombom liet vallen. Als ook de laatste veiligheidsklep greeploos deed was en de bom afging was, dan had niemand geweten hoe het kwam en waar de bom vandaan gekomen was.

Het zou bij dit alarm dertig minuten geduurd hebben voor een atoomoorlog was uitgebroken. Van die dertig minuten waren er al zes verstreken. Stel dat die wapens dichterbij de Sowjet Unie staan dan bij NORAD het geval was.

Ze staan al dichterbij de Sowjet Unie; je moet de onderzees niet vergeten. Met de ontwikkeling van die nieuwe wapens, de Cruise, de MX-missile en de Trident onderzees, kunnen de VS en de SU nog sneller in een kernoorlog verwickeld raken. De Verenigde Staten loopt voorop met de wapens. Deze wapens kunnen ongeveer in 1983 of 1984 klaar zijn. In 1990 zou dan de Sowjet Unie soortgelijke wapens ontwikkeld kunnen hebben. Dat betekent dat, als we ze gaan gebruiken, we dat tussen 1983 en 1990 zullen doen.

De wapens zijn dus bedoeld om te gebruiken.

Ik denk dat de ontwerpers ze voor politieke en militaire doelen hebben ontworpen.

Politiek binnen Amerika?

Nou, voor de buitenlandse politiek en het versterken daarvan. Maar ik denk dat de wapens speciaal ontworpen zijn als werktuig voor de buitenlandse politiek, om Amerika haar beeld van macht te geven en dat Amerika haar macht zal gebruiken voor politieke doeleinden. Maar er zijn ook ontwerpers, die geloven dat de wapens daadwerkelijk ingezet moeten worden tegen de Sowjet Unie.

In welke kringen?

In het Pentagon, mensen van binnenlandse zaken, mensen van de trilaterale commissie.

Trilaterale commissie betekent Kissinger? Kissinger en Rockefeller, ja.

Volgens mij is het denken over een kernoorlog op zich al belachelijk. De consequenties van een kernoorlog zijn zo ernstig dat je nauwelijks kunt geloven dat er mensen zijn die er een willen beginnen. Ik ben geen verdediger van de Sowjet Unie. Dat is een gigantische kernmacht, een dreiging vanwege zijn strijdkracht. Frankrijk, Engeland en China zijn ook een bedreiging, zij hebben ook kernwapens. Maar ik vind dat de Sowjet Unie oprechte voorstellen heeft gedaan waar de Amerikaanse regering positief op moet reageren. En dat is niet door het invoeren van nieuwe wapens.

Hoe zit het met de pers in Amerika?

De pers is over het algemeen in handen van de regering, van grote bedrijven of van universiteiten. Ik bedoel, het is interessant om te kijken naar Walter Cronkite van CBS News. Hij is de belangrijkste tv-nieuwscorrespondent in Amerika. Om de tien minuten komt er in zijn uitzending een reclame van ESSO, Nothrop, Rockwell International of ITT. Da zijn die maatschappijen die het nieuws betalen. Cronkite weet dat en zijn nieuws is er dan ook naar. Zo is er een direct verband tussen de financiering van de media en de rol die ze in de maatschappij vervullen. Je kunt dus wel nagaan dat er op 'o'n manier weinig discussie in de pers is over de opstelling van strategische wapens in Europa.

Je hebt gesproken op de demonstratie van 15 november in Amsterdam. Je hebt er een paar leuke reacties op gehad.

Ja, er kwamen naar afloop twee oudere dames naar me toe die zeiden dat het hun hart goed deed 'dat er in Amerika mensen bezig zijn net zoals wij'. Eentje van hen stelde toen een eigenlijk heel moeilijke vraag. Ze vroeg: 'Denk je dat je succes hebt?' Ik denk dat de Amerikaanse

vredesbeweging er best aan mee heeft gewerkt dat de oorlog in Zuit Oost Azië sneller beëindigd werd dan wanneer er geen oppositie in Amerika geweest was. Ik weet dat de vredesbeweging er voor gezorgd heeft, dat de B-1 bommenwerper er niet kwam. Dat is ons in 1977 gelukt, en de vredesbeweging in Amerika, de beweging tegen kernwapens en voor ontwapening groeit. Het wordt een lange strijd en het neemt een hele tijd voordat je ook maar de geringste verandering ziet. Maar ik ben er van overtuigd, dat wanneer het Amerikaanse volk meer te weten komt over de consequenties van de bewapeningswedloop en begint te zien dat het moet kiezen tussen wat de regering en het systeem zegt en wat wij zeggen. En in 10, 15, 25, jaar zullen we de bewapeningswedloop stoppen, daar ben ik absoluut zeker van.

Er wordt vaak beweerd dat het geld van vredesbewegingen uit Moskou komt.

Waar komt jullie geld vandaan?

Wij krijgen geen geld uit Moskou. Ons geld komt van individuele en persoonlijke schenkingen, van kerkgroeperingen, van arbeidersorganisaties, van stichtingen, van rijke mensen die geld geërfd hebben of de rente op hun aandelen aan ons geven. En verder organiseren we projecten zoals concerten, filmvoorstellingen, huis-aan-huis collectes. We doen het op allerlei manieren.

Laatste vraag.

Heb je een wens voor Nederland?

Zeker. Ik wens de Nederlandse bevolking nog meer succes met hun pogingen om kernwapens en massavernietigingswapens tegen te houden. Wij zouden er een uitnodiging aan het Nederlandse volk aan vast willen knopen om naar de Verenigde Staten te komen zodat we beter samen kunnen werken en uit kunnen kijken naar de tijd, dat we zullen genieten van de overwinning. Ik vind dat de mensen in Nederland moeten weten dat niet alleen wij in de Verenigde Staten maar ook, zoals ik uit ervaring weet, mensen in Japan, de Sowjet Unie en andere landen in Europa grote bewondering en respect hebben voor het werk dat jullie doen. Ik wens jullie veel succes en ik kijk uit naar de samenwerking tussen ons land en dat van jullie.

Terry, bedankt voor dit gesprek.

Overgenomen uit:

*N Bulletin
januari 1980*